

NARODNI
DOM
MARIBOR

KONCERTNA
POSLOVALNICA

Komorni cikel 2021/2022

3. abonmajski koncert

1. december 2021 ob 19.30, Dvorana Union, Maribor

EVA NINA KOZMUS, flavta KVARTET VAN KUIJK

Spored

Amy Beach (1867–1944)

*Tema in variacije za flavto in
godalni kvartet, op. 80*

Tema: Lento di molto, sempre espressivo

Var. 1: L'istesso tempo

Var. 2: Allegro giusto

Var. 3: Andantino con morbidezza

Var. 4: Presto leggiero

Var. 5: Largo di molto, con grand espressione

Var. 6: Allegro giocoso

Joseph Haydn (1732–1809)

*Divertimento v G-duru, Hob. II:G4 (Kvartet
v G-duru, op. 5, št. 2, za flavto in godalni trio)*

I. Presto assai

II. Menuet – Trio

III. Adagio sempre più

IV. Presto assai

Felix Mendelssohn Bartholdy (1809–1847)

Godalni kvartet št. 2 v a-molu, op. 13

I. Adagio – Allegro vivace

II. Adagio non lento

III. Intermezzo. Allegretto con moto – Allegro di molto

IV. Presto – Adagio non lento

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791)

*Kvartet za flavto in godalni trio
št. 1 v D-duru, KV 285*

I. Allegro

II. Adagio

III. Rondeau

Amy Beach je svojevrsten fenomen svojega in sodobnega časa. Veljala je za čudežnega otroka in kasneje postala prva ameriška skladateljica, ki je uspešno ustvarjala tudi večja orkestralna dela. Uveljavila se je v elitnem svetu klasične glasbe »starega sveta«, torej tudi v Evropi, ne da bi tam študirala, kar je bila takrat velika redkost. Pri šestnajstih letih je kot pianistka debitirala z Bostonskim simfoničnim orkestrom. Istega leta so izšle njene prve skladbe, med katerimi so ji njeni samospevi služili kot odskočna deska za uspešno kariero. Vrednost njenih simfoničnih skladb so najprej prepoznali njeni bostonski kolegi, ki so jih prvi izvajali. S tem se je Amy Beach zapisala v zgodovino kot prva skladateljica, katere simfonijo (to je bila *Galska simfonija*) je izvedel simfonični orkester. Ko se je poročila, je na moževo željo okrnila število svojih klavirskih nastopov in se osredotočila na kompozicijo. Po moževi smrti leta 1910 je gostovala na evropskih odrih, kjer je zaslovela kot skladateljica in interpretka. Slavo pa je uživala le v času življenja. Po njeni smrti leta 1944 so njena dela padla v pozabo. Šele zadnjih nekaj desetletij so prizadevanja muzikologov oživela njeno ustvarjalnost.

Amy Beach je za Komorno glasbeno društvo iz San Francisca pisala komorna dela, med katerimi izstopa njena mojstrovina, zdaj stalnica svetovnih koncertnih programov, *Tema in variacije za flavto in godalni kvartet, op. 80*. Skladbo odlikuje skladateljčin značilni poznoromantični slog, ki ga mnogi primerjajo s slogom Brahmsa in Rahmaninova. Kromatična glasbena govorica in valovita tema v prvem stavku spominjata na Ravelov *Godalni kvartet*, medtem ko v prvi variaciji vzvalovijo poltonski pasusi flavte v stilu *Preludija k favnovemu popoldnevu* C. Debussyja. Variacije si izmenjujejo romantično poglobljenost in lahkotnost ter mestoma hudomušnost znotraj klasicističnega idioma. Četrta variacija s stopnjujočimi se pasusi osmink, nad katerimi se napenja lebdeča melodika z daljšimi postanki na določenih tonih, priključuje prijeme Schubertove *Nedokončane simfonije*. Peta variacija pa se v polnem pomenu

larga vrača v Ravelovsko zamaknjenost. Šele tu se polno razplamtijo trpki viški izraznosti skladateljčine pristne poetike. Čeprav je Amy Beach v svojih poznejših delih eksperimentirala še z razširjeno harmonijo, uporabljala celotonske lestvice in eksotične tehnike, je bistvo njene poetike osredinjeno v romantiki.

S kompozicijo **Josepha Haydna** se vračamo v predromantično obdobje. Čeprav Haydna danes razumemo kot izvor klasicističnega idioma, glasbenih oblik od simfonije do sonate in godalnega kvarteta, se je njegov slog razvijal v relativni izolaciji. Deloval je namreč na oddaljenem posestvu dvora družine Esterházy, zaradi česar je razvil slogovno izvirnost. Glasbo je pisal za dvorni orkester princa Nikolajusa Esterházyja in njegove naslednike, starost pa je dočakal na Dunaju. Ko je gostoval v Londonu, mu je prijatelj W. A. Mozart očital, da vendar ne zna niti besede angleščine, Haydn pa mu je odvrnil: »Moja glasba je svetovni jezik!« V času njegove smrti je spadal med najbolj cenjene skladatelje v Evropi. Danes pa nam predstavlja enega od stebrov zlatega obdobja evropske klasične glasbe, ki jo imenujemo dunajska klasika.

Haydnovo poetiko odlikuje enovitost, ki uspešno združuje dva nenavadna glasbena elementa. Preprostost melodij z ljudskimi prvini se v glasbenem stavku prepleta s klasicističnimi prijemi, ki jih mestoma barva Haydnov značilen humor. *Kvartet v G-duru, op. 5, št. 2, za flavto in godalni trio*, je napisal leta 1768, pod vplivom idej viharništva, ki s poudarkom na čustvenosti in izražanju individualne notranjosti napoveduje estetske premike romantike. Bolj kot čustvenost pa prvi stavek odraža Haydnovo značilno dvojnost glasbene govorice z izmenjavanjem humornega in resnobnega karakterja. Tudi lahkotnejši plesni *Menuetto* ima več drznejših modulacij, ki zatemnjujejo vzdušje. Temu

ostro kontrastira zasanjan *Adagio*, ki v prosojni melodični liriki napoveduje Mozartovo navdahnjeno invencijo.

V polnokrvni romantični patos nas pahnejo godalni kvarteti **Felixa Mendelssohna**, ki si je že kot deček utiral glasbeno pot s prefinjenim glasbenim talentom na klavirju. Ko je imel petnajst let, je izšla partitura Beethovnov *Devete simfonije*, ki jo je znal Mendelssohn na klavir odigrati na pamet v celoti. Bil je eden redkih skladateljev, ki je uvidel vrednost za tisti čas nerazumljenih in naprednih Beethovnovih poznih godalnih kvartetov. Svoj *Godalni kvartet št. 2 v a-molu, op. 13*, je pisal poleti leta 1827, ravno v času Beethovnov smrti. Zato se v motivično-tematskem delu in specifičnem spoju raznolikih kompozicijskih tehnik, ki izhajajo iz Beethovnovih kvartetov, zrcali programska posvetitev vzorniku. Glavna tema kvarteta vsebuje predelano melodiko iz Mendelssohnovega samospeva *Frage (Vprašanje)*, v katerem se sprašuje »Ist es wahr?« (Je res?). Zanimivo je, da melodika samospeva spominja na Beethovno *Klavirsko sonato, op. 81*, podnaslovljeno »Slovo« (»*Les Adieux*«). V drugem stavku nastop glavne teme nazadnje razrešita izrazit fugato in dinamično stopnjevanje. Zamaknjeno zasanjanost Intermezza z arabesko kodo pa vnovič prekine vpliv Beethovna. V končnem Prestu nas namreč nagovarja viharni violinski recitativ ob spremljavi tremola, ki vztrajno vodi nazaj k uvo-dnemu melodioznemu motu »Ist es wahr?«

Ikono **Wolfganga Amadeusa Mozarta** označujejo stereotipi, ki v njegovi glasbi poudarijo virtuoznost in od onostranstva ožarjeno melodično invencijo. Toda takšen lik morda ne zajema vse veličine skladatelja. Nikolaus Harnoncourt je Mozartovo spolirano podobo obrusil z nekoliko bolj »pristnim« izvajanjem njegovih partitur, iz katerih je moč uzreti tudi večplastno in temačnejšo emotivnost. Mozartova pisma namreč nakazujejo, da del njegovega genija tiči v

ostrih nasprotjih njegove psihologije, morda tudi v bipolarni motnji. Pomenljivo je, da so v času uprizoritev opere *Don Giovanni* takratni zdravniki nekaterim celo odsvetovali obisk predstav, ker naj bi glasba vsebovala šokantne harmonske zveze.

Mozart je imel do flavte kot do instrumenta tudi nekoliko nekonvencionalen odnos. Menil je, da naj ne bi imela dovolj ekspresivne moči, zato mu je predstavljala sklada-

teljski izziv. Kljub temu je leta 1777 v Mannheimu za prijatelja flavtista Ferdinanda De Jeana napisal očarljiv *Kvartet za flavto in godalni trio št. 1 v D-duru*, KV 285, ki po prosojni eleganci in z enostavnejšim oblikovanjem bolj sovпада z nebeškim pridihom njegove persone. Ganljiv Adagio vsebuje trubadursko pesem, ki jo je nato predelal v počasen stavek svojega *Klavirskega koncerta v A-duru*.

Maia Juvanc

EVA NINA KOZMUS

Eva Nina Kozmus (1994) je svojo glasbeno pot pričela s petimi leti v Žalcu. Šolanje je nadaljevala v Celju in na Konservatoriju za glasbo in balet v Ljubljani, pri prof. Mileni Lipovšek. Istega leta je bila sprejeta na Visoki konservatorij za glasbo in ples (CNSMD) v Lyonu, v razred prof. Philippa Bernolda in prof. Juliena Beaudimenta (asistentka Claude Lefebvre, asistent Gilles Cottin), kjer je leta 2013 diplomirala in leta 2015 tudi magistrirala pod dodatnim mentorstvom Joséja-Daniela Castellona.

Je prvonagrajenka mnogih državnih in mednarodnih tekmovanj. Najodmevnejša je prva nagrada na prestižnem tekmovanju Evrovizijski mladi glasbenik 2010 na Dunaju. Leta 2015 je bila sprejeta na prestižni solistični doktorski študij na CNSMD v Lyonu, v razred Juliena Beaudimenta. Je redna gostja festivalov, kot so Next Generation festival v Bad Ragazu v Švici, Bell' Arte Frankfurt, RheinMain Musik, Vzhajajoče zvezde v Kremlju, Messiaenov festival v Franciji, Molyvos v Grčiji, Olive Classic, Allegro Vivo v Avstriji, Mcklenburg Vorpommern v Nemčiji, glasbeni festival :alpe-

narte v Schwarzenbergu, Ohridski poletni festival in mnogi drugi. Nastopila je tudi v oddaji Zvezde jutrišnjega dne z Rolandom Villazónom na televizijskem programu Arte. S samostojnimi koncerti se je že predstavila v mnogih evropskih državah, Rusiji ter Ameriki.

Eva Nina Kozmus je privržena komorni glasbi in redno sodeluje v različnih mednarodnih komornih zasedbah. Sodeluje v triu z violončelistko Karmen Pečar Koritnik in harfistko Mojco Zlobko-Vajgl. Kot solistka sodeluje z orkestri, kot so Dunajski radijski simfonični orkester, Simfonični orkester iz Toleda, simfoniki RTV Slovenija, Orkester Sarajevske filharmonije, Orkester Slovenske filharmonije, Romunski radijski orkester, Berlinski mladi simfoniki, Simfonični orkester Liechtenstein, Orkester festivala Allegro Vivo in Zagrebški solisti. Sodeluje z dirigenti, kot so Stefan Sanderling, En Šao, Tošihito Jonezu, Cristian Orosanu, Florian Krumpöck, Cornelius Meister, Vladimir Spivakov in drugi. Kot orkestrska solo flavtistka je sodelovala z Opernim orkestrom iz Lyona, Lyonskim nacionalnim simfoničnim orkestrom, Simfoničnim

orkestrom iz Bordeauxa, Orkestrom Capitole de Toulouse, Opernim orkestrom iz Toulona, Simfoničnim orkestrom Gran Teatre del Liceu iz Barcelone, orkestrom Gürzenich iz Kölna, Orkestrom Koncertne hiše iz Berlina in Filharmoničnim orkestrom iz Osla, če omenimo zgolj nekatere.

Sodelovala je z več slovenskimi in tujimi skladatelji ter krstno izvedla njihove skladbe. Leta 2012 je izšla zbirka njej posvečenih skladb slovenskih skladateljev, naslovljena »Razpoloženja«. Leta 2019 je prvič nastopila v vlogi umetniške vodje festivala :alpenarte v Schwarzenbergu.

Eva Nina Kozmus je trenutno solo flavistka Opernega orkestra Limoges v Franciji.

KVARTET VAN KUIJK

Nicolas Van Kuijk, violina
Sylvain Favre-Bulle, violina
Emmanuel François, viola
Anthony Kondo, violončelo

»Stil, energija in občutek za tveganje. Zaradi teh štirih mladih Francozov se je glasba smehljala.« (Guardian)

Koncertna pot te mlade zasedbe je posuta z lovoričkami. Kvartet Van Kuijk je osvojil več nagrad na Mednarodnem tekmovanju godalnih kvartetov Dvorane Wigmore ter prve nagrade in nagrade občinstva na mednarodnem festivalu komorne glasbe Trondheim. Prav tako so glasbeniki nagrajenci Akademije Festivala Aix-En-Provence. Med letoma 2015 in 2017 so bili BBC-jevi glasbeniki Nove generacije ter Vzhajajoče zvezde ECHO sezone 2017/2018.

Glasbeniki so po eksplozivnem uspehu na samem začetku svoje kariere postali redni gostje velikih mednarodnih prizo-

rišč. Nastopajo v dvorani Wigmore, pariški Filharmoniji, Auditoriumu du Louvre, v Théâtre des Champs-Élysées in v pariški dvorani Gaveau; prav tako v Tonhalle v Zürichu, dunajski Koncertni hiši in Glasbenem združenju, amsterdamski dvorani Concertgebouw, berlinski in kölnski Filharmoniji ter Filharmoniji na Labi in libzonski dvorani Gulbenkian. Nastopili so na festivalih BBC Proms, Cheltenham, Heidelberg, Lockenhaus, Davos, Verbier, Aix-en-Provence, Montpellier/Radio France, Evian, Auvers-sur-Oise, Stavanger, Trondheim, Concentus Moraviae, Haydn/Esterházy na Madžarskem in Eilat v Izraelu.

S prihajajočimi turnejami se bo Kvartet Van Kuijk prvič predstavil tudi v dvorani Carnegie v New Yorku, sydneyjski Operni hiši, Recital centru v Melbourne, Kulturnem centru UKARIA ter v Simfonični dvorani v Šanghaju.

Kvartet Van Kuijk ekskluzivno snema za založbo Alpha Classics. Že kvartetov prvenec *Mozart* je prejel izjemna kritiška priznanja (*choc de Classica*, *diapason d'or decouverte*). Po zgoščenkah z glasbo Debussyja, Ravela in Schuberta se glasbeniki vračajo k raziskovanju glasbe Mozarta.

Zasedba je bila rezidenčni kvartet v centru za komorno glasbo Proquartet v Parizu, kjer so glasbeniki študirali s člani kvarteta Alban Berg, Artemis in Hagen. Študije so pričeli pri kvartetu Ysaÿe ter se izpopolnjevali pri Günterju Pichlerju na Višji šoli za glasbo Kraljice Sofie v Madridu, ki jo podpira Mednarodni inštitut za komorno glasbo v Madridu.

Kvartet Van Kuijk podpirajo Pirastro, Spedidam ter Sklad Anima Music in Mécénat Musical Société Générale. Glasbeniki igrajo na dragocene inštrumente – violina G. B. Guadagnini (na posodo Nicolasu Van Kuijku s strani Glasbenega sklada Anima), violina Luigi Galimberti (Sylvain Favre-Bulle), viola Charles Coquet (Emmanuel François) in violončelo David Tecchler (Anthony Kondo).

Napovedujemo in vabimo

Kvartet saksofonov Arcis,
Ferhan in Ferzan Önder

KVARTET SAKSOFONOV ARCIS FERHAN IN FERZAN ÖNDER, klavir

8. december 2021 ob 19.30,
dvorana Union, Maribor

4. koncert Komornega cikla in za izven

*Spored: Sergej Rahmaninov, Sergej Prokofjev,
Aleksej Igudesman*

ŠVEDSKI KOMORNI ORKESTER

Martin Fröst, vodja in
klarinetist
Mojca Erdmann, sopran

28. januar 2022 ob 19.30,
dvorana Union, Maribor

*5. koncert Orkestrskega cikla
in za izven*

Spored: Wolfgang Amadeus Mozart

Švedski komorni orkester

Martin Fröst

Mojca Erdmann

♦ NARODNI DOM MARIBOR ♦

Informacijska pisarna Narodnega doma Maribor

Uradne ure: od ponedeljka do petka, od 10. do 13. ure ter uro pred vsako prireditvijo.

Dvorana Union: uro pred vsako prireditvijo.

☎ (02) 229 40 11, 229 40 50, 031 479 000

✉ vstopnice@nd-mb.si; **spletni nakup vstopnic:** <http://nd-mb.kupikarto.si/>

📘 www.facebook.com/narodni.dom.maribor

🌐 www.nd-mb.si

**Radio
Maribor**

**VEČER
RADIO CITY**